Nro 235
D. 2. Września.
NIEDZIELA.
ROK 1827.

# KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
*Zwycięztwo nad Turkami pod Chocimem* 1621.

## NOWOŚCI WARSZAWSKIE.

Stosownie do obwieszczenia Dozoru ustanowionego w celu założenia *Instytutu Ophtalmicznego*, otwarcie tegoż nastąpiło w dniu 31 z. m. wobec JJWW. JX. *Woronicza* Biskupa Dyecezji Krakowskiej, Radcy Stanu *Koźmiana* JW. JX. *Szaniawskiego* Administratora Archidyecezji Warszawskiej, Członków Rad Dozorczych Szpitali ogólnej i szczególnej, Rady ogólnej Lekarskiej i wielu innych znakomitych osób tak Duchownych iak Cywilnych. JW. Referendarz Stanu *Kożuchowski* Kommisarz Woiewódzki, prezyduiący w Radzie szczególnej dozorczej Szpitali Województwa Mazowieckiego, przemówił do zgromadzenia; z głosu iego umieszczamy 2 wyiątki. Po wstępie zapowiadaiącym odczytanie opisu historycznego zakładu »Wiem: iak często w ciągu odczytywania opisu tego wznawiać się musi dla przyiacioł *Xiążęcia Edwarda Lubomirskiego Fundatora Instytutu* bolesna pamiątka zawczesnej iego straty; ale niech się pocieszą.... któż bowiem nie dzieli ich żalu? Na grobach ludzi namiętnych, ludzi poświęcaiących wszystko widokom osobistym, niedziw: kiedy wysłużona w życiu pogarda w oboiętność lub w wstręt po śmierci się zamienia. Nad grobem człowieka pospolitego dość: gdy rodzina i przyiaciele łzy ronią; ale kiedy umiera Dobroczyńca ludzkości, cały świat staie się opłakuiącą go rodziną, i kto niewytępił w sercu i umyśle swoim przymiotów godność człowieka znamionuiących, cierpi nad stratą dotkliwą. Bezwątpienia do rzędu ostatnich strata *Lubomirskiego* należy. Znakomity rodem, wychowany wśród świetności i bogactw, sam niedoświadczył, iednakże umiał uczuć, umiał ocenić nieszczęścia innych. W kwiecie młodości wydarty Ojczyznie, w przyszłem osłodzeniu losu ziomków znajdował osłodę ostatnich chwil życia. Gdziekolwiek więc dojdzie wiadomość dobroczynności iego, tam i żal nasz podzielą.» Po uwiadomieniu zaś o powierzeniu bliższej Administracji *Siostrom Miłosierdzia*, tak głos swój kończył »J komuż można było z większą ufnością iak zgromadzeniu temu powierzyć bliższą chorych opiekę? Dwa wieki ubiega; iak wszędzie gdzie kolwiek zaprowadzenie go nastąpiło, z wytrwałością dopełnia obowiązków najprzykrzejszych. Początkowo zaraz ani głód powszechny w *Lotaryngji*, ani powietrze grassuiące w *Anvers* i w samymże *Paryżu* niezdołały odstręczyć Siostr tych od powinności, ani oddalić z miejsc życiu niebespieczeństwem grożących. J do nas nie wśród szczęścia i pomyślności narodowej, ale w epoce klęsk i woien, wczasie panowania *Jana Kazimierza* po raz pierwszy przybyły. W latach zaledwie ubiegłych z iakimże zapałem pospieszały do *Hiszpanji*, do miejsc będących raczej śmierci aniżeli życia siedliskiem? Niezagraża wam tu zacne Siostry podobne niebespieczeństwo, ale anielską niemal cierpliwość zachować wypadnie z choremi, obok dolegliwości doświadczanych, co chwila ieszcze po-

trzebuiącemi troskliwego przewodnika.» W ciągu głosu wezwany był Członek Rady Szpitalnej a zarazem Dozoru, *Dmuszewski*, do odczytania opisu historycznego, który po testamencie Xiążęcia *Lubomirskiego* i postanowieniach Rządowych, obejmuie rachunek z użycia funduszu. Według niego, wydano na urządzenie Jnstytutu złp: 23,475, pozostało na potrzeby Jnstytutu do 24 Czerwca 1828 r. złp: 22,801. Chorych zamieszkałych zewnątrz Jnstytutu opatrywanych przez Doktora P. *Hilverding* było w dniu otwarcia 115. W czasie tego obchodu miał także mowę Doktór Jnstytutu, w ięzyku *Łacińskim*, w której obok uwag zamieszczonych pod względem lekarskim, zapewnił o najmocniejszem swoiem poświęceniu się obowiązkom. JW. Biskup *Krakowski* z zwykłą wymową oddał pochwałę pamiątce *Xiążęcia Edwarda Lubomirskiego* i wystawił: ile BOGU miłą iest dobroczynność; poczem obchód odbyciem Mszy Stej w Kaplicy Jnstytutowej, i poświęceniem całego Jnstytutu zakończony został.

Na ostatnich Targach Warszawskich płacono za Korzec *Żyta* zł: od 11 i pół. do 13 i grosz sre: — *Pszenicy* od 14 do 19 i pół. — *Jęczmienia* od 12 do 14 i pół— *Owsa* od 7 i pół do 9. — *Siana* furę iednokonną od 12 do 23; parokonną od 26 do 36. — *Słomy* furę zwyczajną od 7 do 8 i 3 sre: grosze.

Dwa Walce w guście Włoskim, do tańca i Mazurek dla zabaw nadchodzącej iesieni, przedaią się u *Brzeziny*.

*Artykuł nadesłany*.— Zwiedziwszy od nieiakiego czasu będący w tej stolicy, w sali Towarzystwa Dobro: *Gabinet figur woskowych*, poczytuię za obowiązek donieść, że kilka grup a szczególniej *Szpital wojskowy*, zasługuią na pochwałę. Właściciel wkrótce opuszczaiąc *Warszawę*, zniżył cenę wnijścia. Za ieden złoty, można w tym gabinecie godzinę przyiemnie przepędzić. K. F.

Wczoraj ciepła było stopni 15.

W *Siedlcach* w krótce ukończoną będzie nowa budowa, Teatru, ile być może dogodna i dla widzów i przedstawiaiących widowiska sceniczne, w których teraz mieszkańcy wiejscy coraz większe maią upodobanie, przekładaiąc takową zabawę nad inne nie połączone z żadnym użytkiem. —

## NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

Pierwszy Minister Angielski *Goderycz*, dawniej *Robinson*, najściślej trzyma się zasad nieboszczyka *Kanninga*, uważaią oraz, że z 14tu teraźniejszych Ministrów, 10ciu iest za sprawą Katolików. — W *Paryżu* we wszystkich magazynach rycin, znajduie się mnóstwo wizerunków *Kanninga*, a na medal na cześć tego sławnego Ministra wybić się maiący, złożono już 5000 franków. — W roku zeszłym w *Modenie*, na licytacji publicznie odbywaiącej się, obywatel tameczny kupił minjaturę z wyobrażeniem młodej kobiety; ten wizerunek takie na iego sercu uczynił wrażenie, że postradał spokojność iak ów niegdyś *Pigmaljon;* w kilka tygodni przeieżdżaiąc przez *Padwę*, i będąc w teatrze, postrzega na scenie tancerkę zupełnie podobną do owej minjatury; uszczęśliwiony, bieży do niej, pierwsze zapytanie było czy iest wolną? Odpowiada że iest nie zamężną; ofiaruie iej oraz rękę, ta zezwala, następuie wesele; lecz krótko trwała uroiona miłość... to małżeństwo iest już rozwiedzione. —Z *Ameryki południowej* donoszą wiele rozmaitych wydarzeń o *Boliwarze*, który już tyle razy składał rządy a iednak pokazuie się że miał zamiar otrzymać przemożniejszą władzę niż tę iaką miał dotąd w rzeczypospolitej; nietaiono nawet że ten tak zwany oswobodziciel, czynił przysposobienia do zmiany rządu. Teraz

donoszą że iego plany nieprzyszły do skutku, a nawet że został wygnany.— Ostatnia wiadomość z *Limy* iest następuiąca. »Na 3 dni przed wnijściem na okręty wojsk *Kolumbijskich*, odkryto uknowany plan spisku, w którym zamierzano opanowanie stolicy. W skutku tego rozstawiono natychmiast przyzwoite czaty po drodze od *Bella-Vista* aż do *Kallao*, i tym sposobem cały plan zniweczono. Kilka bataljonów *Kolumbijskich* doszło aż pod bramy *Kallao*; gdy iednak postrzegli, że *Bustamente* nie przybył za niemi, zwróciły się do głównych stanowisk, gdzie tenże kilku z nich zaraz rozstrzelać kazał. Milicja miejska, znalazła się przy tej okoliczności bardzo zaszczytnie. W skutku takowych wypadków uwięziono kochankę *Boliwara*, zwaną zwyczajnie oswobodzicielką, żonę Jenerała angielskiego nazwiskiem *Thoro*, iakkolwiek rodem była z *Kolumbji*; niemniej proboszcza Stej *Magdaleny* i innych wielu.— Niedawno w wiosce bliskiej *Kassel*, odbyło się *złote wesele* małżeńskiej pary, maiącej żyiących 8 synów, 2 córek, 8 synowych, 2 zięńciów, 42 wnuków, 18 wnuczek, 2 żon wnukowych, 4 mężów wnuczek, 7 prawnuków, 3 prawnuczek, iednego męża prawnuczki, i 1 praprawnuczkę. Ta szczęśliwa para wyznaie że tylko raz pokłóciła się przez całe pożycie małżeńskie, a to z powodu wyboru męża dla wnuczki, gdyż babka chciała aby z wnuczką ożenił się *Huzar*, a dziadek koniecznie obstawał za *Artylerzystą*; skończyło się zaś na tem że pannie najbardziej podobał się *Grenadjer* i za tego poszła. — W wielu miastach w Niemczech i Francji tego lata w ciągu miesiąca Lipca więcej ludzi umarło niż wciągu 6ciu innych miesięcy, a to z powodu *dysenterji* i *febry* wzniecanych przez nadzwyczajne upały, oraz przez niewstrzemięźliwe użycie chłodników. — Po zrównaniu szańców miasto *Drezno* zyskało wiele przyiemności. Związki z przedmieściami ułatwiaią handel, a nowe domy i ogrody upiększaią okolicę. Szczególniej zaś zajmuią się pomnikiem, który zmarłemu Królowi *Fryderykowi Augustowi* ma być wystawiony. Zdaie się, iż ten pomnik przywiązania i czci wdzięcznego ludu umieszczony będzie na wielkim placu między Bibljoteką Królewską i Akademją wojskową, które to zakłady winny swą świetność nieboszczykowi. Kilku utalentowanych ludzi pracuie nad planem, którego uskuteczmienie ma być powierzone artystom kraiowym. — Sławna Panna *Sontag* w krótce opuszcza *Berlin* i uda się do *Paryża*; wprzód iednak da się słyszeć w kilku miastach Niemieckich, gdzie iuż wcześnie są zamówione prawie wszystkie bilety na iej koncerta lub widowiska. Ta młoda i piękna Artystka, miała iść za znakomitego cudzoziemca, lecz po namyśle, żąda ieszcze swym talentem zachwycać lubowników muzyki. Teraz w *Berlinie* na miejskim teatrze daią ciągle te opery w których pierwszą rolę miała Panna *Sontag*, z doniesieniem w afiszach, iż ta rola iest ostatni raz przedstawioną przez tę śpiewaczkę; słuchacze zgromadzaią się nader licznie, i to stanowi iedyny dochód tego teatru.

*Sposób czyszczenia rzeźby alabastrowej*. Tłuste plamy wywabiaią się naprzód zapomocą spirytusu terpetynowego; poczem rzeźba alabastrowa zanurza się w wodzie, w której zostawać winna przez 10 minut, a nawet i dłużej ieżeli iest bardzo zabrudzona. Następnie wyjmuie się z wody, obciera wielkim pędzlem, albo szczotką, a gdy wyschnie wyciera miałkim gipsem. Rzeźba alabastrowa mieć będzie naówczas wejrzenie nowej, świeżo z warsztatu wyszłej. Tym sposobem oczyścić można alabaster w przeciągu pół godziny, kiedy zwyczajne w tej mierze postępowanie przy użyciu

rybiej łuski i skrzypiu wymagałoby kilka dni czasu.

## *DONIESIENIA.*

Dziś JPan *Kolter* będzie miał zaszczyt okazać przedostatni raz widowisko w następuiącym sposobie: P. *Kolter* wejdzie na wysoką wieżową linę bez wszelkiej pomocy (czyli drąga ballansowego) z 2ma pistoletami w ręku, z których wracaiąc wystrzeli; poczem z zawiązanemi oczyma wnijdzie na wysoką wieżową linę tam i napowrot, dozwoli każdemu z obecnych zawiązać mu oczy. Przy zakończeniu na żądanie Sza: Publi. będzie miał zaszczyt przedstawić wędruiącego Pielgrzyma czyli nieustraszonego Rycerza przy brylantowym Faierwerku i wielkiej Kanonadzie z rzymskich świec, ta scena różnemi grupami urozmaiconą będzie.

Francuzka żąda umieszczenia w domu francuzkim lub niemieckim, obowiązuiąc się przyiąć staranie nad Dziećmi i uczyć czytać i pisać. Wiadomość o niej przy ulicy Samborska Nr 1923, za Kościołem Panny MARJI.

Jest w mieście Łowiczu Grunt do nabycia zwolnej ręki, trzymaiący 2 morgi długości, a 40 zagonów szerokości, za złp. 600 wieczyście. Kto chce takowy nabyć, niech się zgłosi w Warszawie do Właścicielki przy ulicy Nalewki pod Nr 2250; lub też w Łowiczu do JP. Polankiewicza mieszkaiącego w Officynach JP. Zawadzkiego.

W Srodę d. 29 Sierp: t.r. zgubiony został Zegarek srebrny, na cyferblacie liczbą Arabską oznaczony, z dwoma skazownikami stalowemi, wewnątrz na kamieniu białym z napisem Genua, z budowany; przytym stalowy łańcuszek i wstążka biała z kluczykiem a spisowym w tąbak oprawnym. Uprasza się łaskawego znalazcy, aby takowy pod Nr 792 przy ulicy Elektoralnej do Pani Kozłowskiej odesłać raczył, za co otrzyma z podziękowaniem przyzwoitą nagrodę.

Potrzebny iest na Prowincią Gorzelniany do dwóch Garców zwyczajnych; dalsza Informacja przy ulicy Tamka w domu P. Szyndlera Nr 2856 na 2em piętrze mieszkaiącego.

Podpisany Lekarz Zwierzęcy w mieście Warszawie przy ulicy Zatyłki pod Nr 941 zamieszkały, ma zaszczyt zawiadomić Szanowną Publiczność, iż w mieście Stawiszynie Obwodzie i Woiewództwie Kaliskiem, są do sprzedania za pomierną cenę 3 Domy drewniane z zabudowaniami, Ogrodami i Stajnią zaiezdną na 30 koni, z wolnością szynkowania Trunków kraiowych, zaprasza więc Pretendentów aby do podpisanego lub też komu dogodniej do Kalkulatora w mieście Sieradzu Krahnass, względem ich kupna zgłosić się raczyli. Daniel Ahrens.

☞ Przy ulicy Senatorskiej przeciwko budowli nowego Teatru w domu pod Nr 473 Lit: B. są od Sgo Michała r. b. 1mo Sklep z Stancją i Piwnicami wygodnemi, 2do sześć Pokoi, Kuchnia, Piwnica, tudzież wszelkie wygody, do naięcia.

Pewna Osoba posiadaiąca ięzyki Niemiecki, Polski i Rossyjski iak najdokładniej i po części po Francuzku, przytem maiąca iak najlepsze zaświadczenia ia' o też: i ustnie zarekomendowaną być może od znacznych Osób tu w Stolicy zamieszkałych, życzy sobie znaleść miejsce to iest: za Rządce Domu lub też w znacznym domu za Marszałka Dworu, iako też iest zdatnym być Buchalterem w fabrykach Sukiennych, gdzie nie małą trawił część czasu lub też i w innych fabrykach swoią zdatność okazać może. Wiadomość powziąść można w Drukarni Kurjera.

Ktoby sobie życzył nabyć Kontrakt cztero-letniej zastawy na Possessją, z korzystnemi widokami pod Nr 2719 i 2716 przy ulicy Browarnej, raczy zgłosić się pod wyżej wymieniony Nmer, do Dzierżawcy tegoż Domu.

☞ Paro-konną krytą Bryczkę do sprzedania, mało co używaną, nabyć można za mierną cenę przy ulicy Elektoralnej Nr 796, na dole po lewej stronie.

W pałacu Nr 415 przy ulicy Krakowskie Przedmieście, naprzeciwko Pałacu Namiestnikowskiego iest do naięcia od Sgo Michała r. b. pięć Pokoi z Kuchnią na pierwszem piętrze, do tego Stajnia i Wozownia.

☞ Ktoby chciał na zastaw domu czyniącego intraty rocznej 3000 złp. dać summę złp. 8000 na lat 2 z wypłatą w rok po 4000 prócz procentu, raczy się zgłosić na Muranów pod Nr 2205.

---

Właściciel Charta iasno żółtawego, z uciętym w końcu ogonem, uprasza ażeby zatrzymuiący go nieprawnie bez zwłoki wypuścił, który sam trafi do domu, wrazie bowiem przeciwnym nieprawny iego posiadacz, sam sobie przypisać winę nieprzyiemności, iakej dozna przy odebraniu go.

TEATR. Dziś Opera Dama biała.